

Kerry- ja vehnäterrierikerho

PENTU- OPAS

Sisältö

Johdanto.....	3	Liikunta	11
Lyhyesti kerry- ja vehnäterriereistä.....	3	Kasvatus ja koulutus	12
Matka uuteen kotiin ja		Sosiaalistaminen.....	12
ensimmäiset päivät omassa kodissa.....	4	Yksinolo	12
Ruokinta ja siihen liittyvät asiat	5	Autossa matkustaminen.....	12
Kun pentu sairastaa.....	6	Luoksetulo	13
Ontuminen.....	6	Totuttaminen hoitotoimenpiteisiin	
Oksentelu ja ripuli.....	6	ja käsittelyyn.....	13
Korvatulehdus	6	Hoitotoimenpiteet.....	14
Silmätulehdus	7	Harrastukset ja koiran aktivointi	15
Maitohampaat	7	Koiran aktivointi.....	15
Myrkytykset.....	7	Harrastukset.....	15
Koiran ensiapulaukku.....	7	Rotujen yhteinen historia	16
Sisäsiisteys.....	8	Kerry- ja vehnäterrierikerho ry	17
Koiran rokottaminen ja madotus	9		
Koiran rokotusohjelma.....	9		
Lemmikin kanssa ulkomaille	10		

Johdanto

**“ONNEA, TEILLE TULEE
UUSI PERHEENJÄSEN!”**

Pennun myötä saat suuren vastuun, mutta voit myös vaikuttaa siihen, millainen aikuinen koiranpennustasi tulee. Koiran ottamisen edellytyksenä on, että annat vastuun pennun kasvattamisesta tasapainoiseksi aikuiseksi koiraksi.

Perusasioiden opettamisessa, kuten oman lauman ja teidän kodin sääntöjen opettelussa, esimerkiksi sisäsiisteydessä ja yksinolossa, voi olla omat haasteensa ja niiden oppiminen vie aikaa. Pennun (ja nuoren koiran) kanssa on myös varauduttava siihen, että koiranpennun ruokinta ja ulkoilutus vaatii aikaa muutaman tunnin välein, myös työpäivän aikana.

Pennut ovat valtavan ihania ja kasvavat isoiksi muutamassa kuukaudessa. Koiranpennut ovat yksilöitä ja kehitysvaiheiden seuraaminen on sekä mielenkiintoista että opettavaista. Pennun omistajana ja kasvattajana Sinulle on luvassa antoisia aikoja.

Pentuoppaaseen on koottu vastauksia joihinkin kysymyksiin, joita eteesi voi tulla yhteisellä matkalla pentusi kanssa.

LYHYESTI KERRYN- JA VEHNÄTERRIEREISTÄ

Kerryt ja vehnät ovat keskikokoisia, vankkarakenteisia terriereitä, jotka sopeutuvat monenlaisiin perheisiin ja olosuhteisiin ja ovat mukavia seurakoiria. Niillä on kuitenkin myös terrierin luonne – ne ovat vahvaluonteisia ja tarvitsevat johdonmukaisen, määrätietoisien ja ystävällisen kasvatuksen kehittyäkseen yhteiskuntakelpoisiksi, mukaviksi perhekoiriksi.

Kerryt ja vehnät soveltuvat monenlaiseen harrastustoimintaan sekä luonteensa että kokonsa puolesta. Ne ovat iloisia ja toimeliaita koiria, jotka nauttivat lenkkeilyn lisäksi virikkeitä antavasta toiminnasta. Luonteeltaan ne ovat leikkisiä, ja osallistuvat mielellään kodin ja ympäristön tapahtumiin, mutta ovat kotiloissa rauhallisia. Ne ovat älykkäitä ja oppivia, mutta välillä terrierimäisen jääräpäisiä, mikä tuo oman haasteensa koulutukseen.

Vaikka kerry- tai vehnäterrieri ei olekaan terrieri sieltä ärhäkimmästä päästä, se on kuitenkin terrieri eikä välttämättä tule toimeen kaikkien koirien kanssa. Terrierin terävyys ja epäsosiaalisuus varsinkin samaa sukupuolta olevien koirien kanssa voidaan kokea aggressiivisuusongelmaksi. Kaikkien koirien tulee kuitenkin olla yhteiskuntakelpoisia eikä liiallinen hyökkäävyys kuulu rotujemme luonteenpiirteisiin. Nuorena tehty sosiaalistaminen auttaa, mutta varsinkaan uros ei jätä vastaamatta sille heitettyyn haasteeseen.

Muista terriereistä kerryt ja vehnät eroavat pehmeän karvapeitteensä vuoksi. Niillä on silkinpehmeä karvapeite, joka vaatii säännöllistä hoitoa ja trimmausta. Koirista ei lähde karvaa, mutta turkki vaatii omistajaltaan jonkin verran paneutumista karvapeitteen takuttomana pitämiseksi.

Matka uuteen kotiin ja ensimmäiset päivät omassa kodissa

KOTIMATKA

Koiranpennun matka kohti kotia alkaa usein ensimmäisellä automatkalla. Mahdollista automatkaa varten pyydä hyvässä ajoin **toinen kuljettaja paluumatkaa varten** mukaasi. Ensimmäistä kertaa autossa matkaavan pennun olisi hyvä tuntee olonsa turvalliseksi. Varaa kotimatkaa varten sopiva kuljetuslaatikko tms., joka mahtuu vaikka auton etumatkustajan jalkatilaan. Tällöin pystyt tarvittaessa silittelemään ja rauhoittelemaan pentua. Vapaana autossa liikkuva pentu voi vaarantaa kaikkien turvallisuuden, eikä takapenkkiläinensä pysty pitämään pentua sylissään törmäystilanteissa.

Varaa ensimmäiselle matkalle pentua varten mukaan myös varmuuden vuoksi **talouspaperia ja puhtaita makuualustoja, kuten pyyhkeitä**. Monet nuoret koirat saattavat voida pahoin autossa.

Jos pennun hakumatka on kovin pitkä, varaa pennulle mukaan **vesikuppi ja vettä**. Pentua voi hyvinkin ensimmäinen automatka jännittää, jonka vuoksi se läähättää jännitystään autossa, mikä aiheuttaa pennulle hiukan nestehukkaa. Pitkämatkalaiselle voi myös pissatauko olla tarpeen.

Pyydä kasvattajalta mukaan myös **ruokaa, jota pentu on tottunut syömään** jo kasvattajan luona. Vaikka matkalla ei pennulle ruokaa anneta, tutun ruoan tarjoaminen kotona lisää pennun turvallisuuden tunnetta uudessa kodissaan.

KOTIUTUMINEN

Kun tulette kotiin, **anna pennun kaikessa rauhassa tutustua uuteen ympäristöön**. Matkustaminen ja kotiinnetutustuminen on jännittävää pienelle pennulle. Maltathan säästää ystävien vierailut siihen asti, kunnes pentu on sopeutunut uuteen kotiin. Ensimmäisten päivien aikana pentu yrittää hahmottaa, keitä sen laumaan kuuluu ja millä tavalla teidän kodissanne eletään. Tämän jälkeen vierailut ovat varmasti kaikille oikein tervetulleita.

Ensimmäisen yön nukkumisjärjestelyt uudessa kodissa kannattaa myös miettiä valmiiksi.

Muista, ettei pieni pentu tarvitse aluksi kovin paljon liikuntaa, sen energian on riitettävä kasvamiseen. Pennun pitää antaa nukkua rauhassa, silloin kun se itse haluaa. Tehkää uuteen kotiin muuttamisesta pennulle miellyttävä kokemus ja välttääkää pennun liiallista kuljettamista paikasta toiseen. Pennun olisi hyvä antaa tutustua uuteen kotiinsa rauhassa, vaikka tämä on tietenkin hyvin yksilöllistä.

Pennun elämä koostuu pienistä hetkistä. Usein herättyään pennut virtsaavat välittömästi, sitten leikitään, tutustutaan ympäristöön, syödään, käydään taas tarpeilla ja nukahdetaan. Hetken päästä taas samalla kaavalla.

Ruokinta ja siihen liittyvät asiat

Koiranpennun, ja aikuisenkin koiran, kanssa on hyvä pitää kiinni säännöllisestä ruokailurytmistä. On hyödyllistä opettaa se pennulle pienestä pitäen. Ensimmäisten viikkojen aikana (7–12 viikkoa) pentu syö 3–4 kertaa päivässä. 12 viikon ikäisestä aina puolivuotiaaksi asti pennulle olisi hyvä tarjota ruokaa edelleen kolme kertaa päivässä. Puolivuotiaasta eteenpäin voi siirtyä kahteen ruokailukertaan päivässä ja joillekin aikuisille koirille riittää yksi ruokailu päivässä.

Saat kasvattajalta ohjeet pennulle sopivaan ruokaan, jonka kasvattaja on pennulle valinnut. Usein kasvattaja (voi) myös antaa pienen määrän penturuokaa pennun mukaan. Mikäli haluat vaihtaa kokonaan toiseen penturuokaan, sitä kannattaa sekoittaa ruokaan lisäten uuden ruuan määrää ja vähentäen vanhan ruuan osuutta asteittain. Kasvattaja antaa ohjeet myös sopivasta ruuan määrästä pikkupennulle.

Pennun kasvaessa ruuan määrä on sopiva silloin, kun pennulta jää kuppiin vain muutama murunen. Toki tämäkin on yksilöllistä ja ahneet pennut syövät varmasti kuppinsa tyhjäksi vaikka ruokaa olisi ns. liikaa. Ruokapussien kyljessä olevat annosteluohjeet ovat suuntaa-antavia. Pennun omistajana sinun tulee seurata, että pentu ei saa olla lihava eikä laiha. Kylkiluiden tulee tuntua vaivatta.

Pennulle ruoka tarjotaan aina turvotettuna ja hieman lämmitettynä. Päivän mittaan annettavan määrän voi esimerkiksi turvottaa kerralla ja säilyttää sen jääkaapissa. Kun on ruokailun aika, voi ottaa sopivan määrän turvotettua ruokaa ja lämmittää kevyesti mikrossa.

Älä siis pidä pennulle ruokaa tarjolla jatkuvasti. Tämä saattaa johtaa siihen, että pentu alkaa syödä huonosti ja muuttuu ruuan suhteen valikoivaksi. Pidä ruokaa tarjolla esimerkiksi 15 minuutin ajan ja jos pentu ei siinä ajassa ole syönyt, ota kuppi pois. Ruokaa ei ole hyvä korvata antamalla sen sijasta makupaloja. On kuitenkin järkevää huomioida koulutukseen käytettävät makupalat ruoan määrässä. Pennun jokaisen aterian tulee olla täysipainoinen, pyri siis pitämään ateria samanlaisena jokaisella ruokintakerralla.

Korkealaatuiset, kasvaville pennuille tarkoitetut kuivaruuat sisältävät kaikki pennun tarvitsemat ravinto- ja hivenaineet sekä vitamiinit. Pennulle ei siis ole tarpeen antaa minkäänlaisia lisäravinteita.

Muista pitää aina raikasta vettä koirasi saatavilla!

Kun pentu sairastaa

Tyypillisimpiä vaivoja, joiden vuoksi koiranpentu viedään eläinlääkärin hoidettavaksi, ovat ontuminen, vatsavaivat, korva- ja silmätulehdukset sekä maitohampaisiin liittyvät ongelmat. Touhukkaalle ja uteliaalle pennulle voi sattua monenlaisia haavereita. Toisaalta niinkin vähäpätöiseltä tuntuva asia kuin ruokamerkin vaihto voi aiheuttaa pennulle vatsaoireita.

ONTUMINEN

Jos pentu ontuu jalkaansa, **tarkista ensin näkyykö siinä ulkoisia vammoja**. Myös varpaiden väliin saattaa olla tarttunut jotakin, esimerkiksi tahmea siemen tai muuta vastavaa. Tassussa voi olla haava tai kynsi voi olla katkennut.

Puhdista haava keitetyllä jäähdytetyllä vedellä tai apteekista saatavalla keittosuolaliuoksella ja **huolehdi, että haava pysyy puhtaana** eikä pentu pääse nuolemaan sitä. Tassu on hyvä suojata ulkoillessa siteellä tai tossulla ja pennulla on hyvä pitää suojakauluria, kunnes haava on parantunut. Mikäli haava vuotaa runsaasti verta tai kynsi on pahasti vaurioitunut, on syytä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin.

Jos kipeässä jalassa ei näy haavaa tai muuta ulkoista vauriota, tunnustele sitä varovasti läpikotaisin, **onko jokin kohta turvoksissa tai kosketusarka**. Jos ontuminen on voimakasta, pentu ei varaa lainkaan painoa kipeälle jalalle tai ontuminen jatkuu useamman päivän ajan, ota yhteyttä eläinlääkäriin. Myös lievemmissä tapauksissa eläinlääkäriltä saatava tulehduskipulääke sekä lepo nopeuttavat usein toipumista.

OKSENTELU JA RIPULI

Äkillinen oksentelu- ja ripulitauti on koiran yleisimpiä sairauksia ja sen syy jää usein epäselväksi. Utelias pentu saattaa maistella kaikkea mitä eteen sattuu. Myös mahdolliset muutokset ruokavaliossa voivat aiheuttaa vatsavaivo-

ja, joten ainakin aluksi kannattaa antaa samaa ruokaa kuin kasvattajan luona. Mahdolliset muutokset ruokavalioon on syytä tehdä asteittain.

Akuutin mahataudin tärkein hoito on oireenmukainen tukihoito. Pentu menettää elimistöstään nesteitä oksennuksen ja ripulin mukana, mikä aiheuttaa nestehukkaa, joten **on tärkeää huolehtia nestetasapainosta**. Perusnestetarve on 0,5 dl/kg/päivä, mutta tämän lisäksi on otettava huomioon oksentelun ja ripulin aiheuttamat menetykset. Mikäli pentu ei itse juo, on vettä annettava esimerkiksi muoviruiskulla suuhun.

Vatsaoireisen koiran ruokavaliossa on pääperiaatteena **helposti sulava suolistoystävällinen ruoka**, jota annetaan pieninä annoksina useita kertoja päivässä. Pennulle ruokapaastoa ei suositella, mutta oksentelevaa aikuista koiraa suositellaan pidettävän ilman ruokaa, kunnes se on ollut vähintään 6 tuntia oksentamatta. Ruokana voidaan käyttää eläinlääkäriasemilta saatavia erikoisruokia, kuten Royal Canin Gastrointestinal tai Hill's Prescription Diet i/d. Vaihtoehtoisesti ruokaseos voidaan valmistaa itse, jolloin keitettyyn riisiin tai kaurapuuroon lisätään hieman raejuustoa tai huolellisesti keittämällä kypsennettyä vähärasvaista lihaa, esimerkiksi maustamatonta ja suolatonta broileria tai pakasteseitiä. Kun koira ei ole oksentanut tai ripuloinut kahteen päivään, voidaan pikkuhiljaa asteittain palata normaaliin ruokavalioon.

Ripulin hoitoon voi ruokavalion ohella antaa apteekista ilman reseptiä saatavia kaoliini-pektiini- tai muita tukihoidovalmisteita, kuten Kaopekt forte, Inupekt forte, Canikur Pro, Promax-pasta tai Aptus Attapectin.

Eläinlääkäriin on syytä ottaa yhteyttä, mikäli vatsavaivat jatkuvat useamman päivän ajan, pentu on huolestuttavan väsynyt, ei suostu juomaan tai syömään, oksennuksen tai ripulin seassa on verta tai pennulla on kuumetta (ruumiinlämpö peräsuolesta mitattuna on yli 39 astetta).

KORVATULEHDUS

Yksittäisiä korvatulehduksia voi tulla esimerkiksi silloin, jos korvat jäävät kosteiksi pesun tai uimisen jälkeen tai jos korvia puhdistetaan liikaa. Toistuvat korvatulehdukset voivat olla merkki allergiasta. Mikäli pennun **korva punoittaa, haisee pahalle tai siinä on paljon eritettä**, on hyvä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin. Pentu saattaa myös kulkea pää viinossa, ravistella päätään, rapsutella korvaa tai korva voi olla kosketusarka.

Vehnäterrierillä kasvaa karvaa myös korvakäytävässä. Karvoja ei suositella nypittävän tiheästi, sillä se voi ärsyttää korvakäytävää ja altistaa tulehduksille. **Mikäli karvankasvu korvissa on runsasta, tulee korvakarvat kuitenkin poistaa nypymällä**. Myös korvalehden ja poskien karvojen lyhyenä pitäminen parantaa korvien ilmanvaihtoa.

SILMÄTULEHDUS

Silmätulehduksen tyypillisiä oireita ovat **silmäluomien turvotus, silmien tai luomien punoittaminen sekä keltävä tai vihertävä rähmä**. Mikäli pentu pitää molempia silmiä auki, ei hankaa eikä siristele silmiään ja sen yleisvointi on muutoin normaali, voi silmäoireita hoitaa aluksi kotona.

Silmät puhdistetaan 1-2 kertaa päivässä apteekista saatavalla steriilillä keittosuolaliuoksella tai keitetyllä jäädytetyllä vedellä. Lisäksi niihin voi laittaa ihmisille tarkoitettuja reseptivapaita kostutustippoja (esim. Bepanthen eye, Thealoz duo). Mikäli oireilu ei helpota muutamassa päivässä, on syytä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin.

Jos pentu **hankaa ja siristelee silmiään, on kivulias tai silmä muuttuu sameaksi**, tulee eläinlääkäriin hakeutua pikaisesti vakavampien silmäongelmien, kuten sarveiskalvohaavan, varalta. Myös jatkuvasti vuotavat silmät ovat oire jostakin tavallisuudesta poikkeavasta ja vaativat eläinlääkäriin tutkimuksia.

MAITOHAMPAAT

Maitohampaat vaihtuvat pysyviksi hampaiksi noin 4–7 kuukauden iässä. Useimmiten ne irtoavat ongelmitta itsestään, mutta niiden vaihtumisesta on hyvä tarkkailla. Myös eläinlääkäri usein tarkistaa pennun hampaat rokotuskäyntien yhteydessä.

Jos pennulla on vielä 6 kuukauden iässä paljon maitohampaita jäljellä tai jos maitohampaat ovat selvästi pysyvien hampaiden tiellä, kannattaa olla yhteydessä eläinlääkäriin. Hampaiden vaihtumisen seuraamisella ja oikea-aikaisella puuttumisella, mikäli ongelmia ilmenee, voidaan ehkäistä myöhemmät purentaviat.

MYRKYTYKSET

Monet ihmisten ruoka-aineet ovat koiralle sopimattomia tai jopa vaarallisia. Koira ei siedä suklaata eikä ksyliolia, lisäksi esimerkiksi rusinat ja viinirypäleet, sipuli sekä pullataikina voivat olla koiralle syötyinä vaarallisia. Myös sinilevä sekä monet kasvit voivat aiheuttaa koiralle myrkytyksen. Myös ihmisten lääkkeitä sekä kaikki myrkylliset aineet, kuten jäähdytysneste ja rotanmyrky, on pidettävä koiran ulottumattomissa.

Jos epäilet että koirasi on syönyt tai juonut jotain haitallista, ota välittömästi yhteyttä eläinlääkäriin. Myrkytyksen oireet voivat ilmetä vasta useiden tuntien kuluttua, minkä vuoksi myrkyllisen aineen syömistä ei välttämättä aina havaita heti.

Myrkytyksen oireet vaihtelevat riippuen myrkyllisestä aineesta. **Tyypillisiä oireita voivat olla väsymys, apaattisuus, ruokahaluttomuus, oksentelu, ripuli, levottomuus, neurologiset oireet sekä pahimmillaan tajunnan menetys tai jopa menehtyminen.**

Jos epäilet, että koiraasi on purrut kyy, ota myös pikaisesti yhteyttä eläinlääkäriin. Kyynpurema voi olla kohtalokas, ja siksi siihen tulee suhtautua vakavasti. Tavallisin kyynpureman oire on voimakas turvotus purema-alueella. Purema-alue on kosketusarka ja iho saattaa sinertää, joskus neulanpistomaiset puremajäljet voivat olla näkyvissä. Koira muuttuu usein apaattiseksi ja se saattaa myös oksentaa tai kuolata voimakkaasti. Pidä koirasi mahdollisimman liikuttomana estääksesi myrkyä leviämisen elimistöön. **Älä anna ensiavuksi kyytabletteja, ellei koiralla ole turvotuksen vuoksi selkeää hengitysvaikeutta**, sillä niiden sisältämä kortisoni voi peittää tai pahentaa oireita. Eläinlääkärissä koiralle annetaan suonensisäisesti nesteytystä sekä kivunlievitystä. Osa koirista saattaa tarvita sairaalahoitoa pidempäänkin, sillä kyyn myrky voi vaurioittaa munuaisia tai aiheuttaa hyytymishäiriön. Huonokuntoisille koirapotiilaille voidaan antaa lisäksi kyyn vasta-ainetta.

Koiran ensiapulaukku

- **Kynsisakset**
- **Punkkipihdit**
- **Kuumemittari**
 - koiran normaalilämpö on 37,5–39,2 astetta peräsuolesta mitattuna
- **Pinsetit, saksit**
- **Sideharso, sidetaitoksia, elastista sidettä (esim. PetFlex), teippiä**
 - haavojen varalta
- **Keittosuolaliuos (NaCl), pumpulia**
 - haavojen puhdistamiseen
- **Kertakäyttöhanskoja**
 - on tärkeää pysyä itse puhtaana haavoja ja vammoja käsitellessä
- **Kirvelemätön desinfiointiaine**
 - desinfiointiin
- **Hunaja- tai pihkapohjainen haavavoide**
- **Kauluri**
 - haavan nuolemisen ja siteen repimisen estämiseksi
- **3% vetyperoksidiliuos**
 - koiran oksettamiseen kotona.
 - ole aina yhteydessä eläinlääkäriin ennen kuin oksetat koiraasi!
 - ei saa antaa kissalle!
- **Probioottivalmiste**
 - tukihoidona akuuttiin ripuliin
- **Lääkehiili**
 - tukihoidona useimpiin myrkytyksiin oksettamisen jälkeen
- **Eläinlääkärin yhteystiedot**
 - matkustaessa selvitä etukäteen paikallisen eläinlääkärin yhteystiedot

Sisäsiisteys

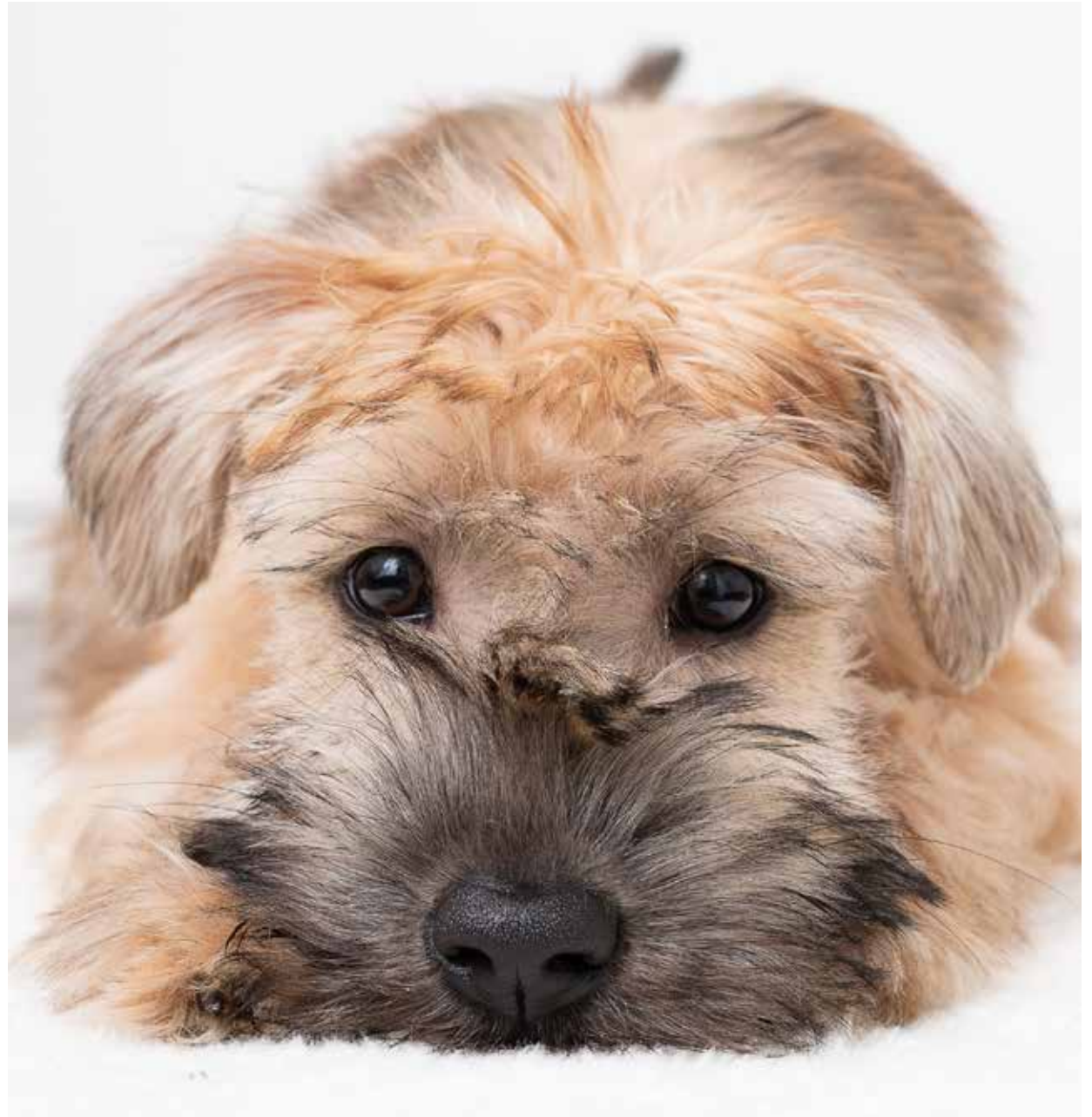
Pieni pentu, vaikka tavallaan on jo sisäsiisti, ei pysty valitettavasti pidättämään juuri lainkaan. Siksi pennulle on hyvä tarjota kotona muutama ”paikka”, joihin tarpeiden tekeminen on sopivaa.

Pennut lähtökohtaisesti hakeutuvat tekemään tarpeensa paikkaan, jossa jalat eivät liu’u. **Tarjoa pennulle pissa-alustoja tai sanomalehtiä tarpeiden tekemistä varten.** Toki voi hyvinkin olla, että pentu on eri mieltä kanssasi oikeasta tarpeidentekopaikasta ja kyykistyy tarpeilleen maton tms. reunalle.

Väärään paikkaan tehdyt tarpeet on syytä siivota huolellisesti puhdistusaineella. Tarkista kuitenkin, ettet käytä ammoniakkaa sisältäviä puhdistusaineita, ne saattavat vahvistaa virtsan ominaishajua.

Muutaman kuukauden ikäinen pentu käy tarpeillaan usein jopa tunnin välein. **Anna pennulle mahdollisuus käydä tarpeillaan turvallisessa paikalla aina kun se on syönyt, herännyt tai leikkinyt.** Kehu ja vaikka palkitse pentua samalla hetkellä, kun se tekee tarpeensa. Kehumalla ja positiivisella kannustuksella vahvistat pentusi sisäsiisteyden oppimista.

Tarjoa pennulle usein tilaisuuksia tehdä tarpeensa ulos. Pentu alkaa vähitellen oppimaan sisäsiistiksi ja tekemään tarpeensa juuri oikeaan paikkaan. Rankaisemista ja moittimista pennulle sattuneesta vahingosta on vältettävä. Malta mielesi ja niele kiukkusi, odota rauhallisesti paikallasi vaikka näet pennun tekävän tarpeensa väärään paikkaa. Puhdista vahingot vähin äänin. Oikea aikainen palkitseminen ja aika yhdessä huolehtivat, että pennusta tulee kyllä lopulta sisäsiisti. Vasta viisikuinen pentu pystyy fysiologisesti pidättämään.

Koiran rokottaminen ja madotus

Jotkin luonnonvaraiset eläimet saattavat olla vakavien tautien kantajia. Koira suojataan merkittävimpiä tartuntatauteja vastaan rokottamalla. Rokottamisen tarkoituksena on nostaa elimistön vastustuskykyä tiettyjä taudinaiheuttajia vastaan.

Koirat rokotetaan Suomessa penikkatautia, tarttuvaa maksatulehdusta, parvovirusta ja raivotautia (rabies) vastaan. Lisäksi on suositeltavaa rokottaa koira kennelyskää eli parainfluenssaa vastaan. Koiran rokottaminen suojaa paitsi sitä itseään, on myös vastuullinen teko koko lemmikkipopulaation puolesta. Joillakin koirayksilöillä esimerkiksi immuunipuolustukseen vaikuttava lääkitys saattaa estää rokottamisen, jolloin vain laumaimmunitaatti suojaa niitä tartunnoilta. Rokottaminen ei anna vastustuskykyä välittömästi, vaan vasta-aineiden kehittymiseen kuuluu yleensä joitakin viikkoja. Sosiaalistamisen kannalta pennun kannattaa silti antaa seurustella tuttujen rokotettujen ja terveiden koirakavereiden kanssa.

Pennulle voidaan antaa varhaisrokotus 7–9 viikon iässä. Yleensä ensimmäinen rokotus, ns. nelosrokote, annetaan 12 viikon iässä penikkatautia, tarttuvaa maksatulehdusta ja parvovirusta vastaan, se suojaa lisäksi myös kennelyskältä. Tehosterokotus annetaan neljän viikon kuluttua eli 16 viikon iässä. Raivotautirokotus (rabies) annetaan aikaisintaan 16 viikon ikäiselle pennulle. Käytännössä nelosrokotteen tehoste- sekä raivotautirokotus annetaan yleensä samalla rokotuskäynnillä 16 viikon iässä, mutta ne voidaan antaa myös erikseen. Seuraava tehosterokotus (nelosrokote ja rabies) annetaan vuoden kuluttua 16-viikkoisena annetusta rokotuksesta. Tämän jälkeen koira rokotetaan kolmen vuoden välein. Poikkeuksena kennelyskärokote, joka suositellaan uusittavan vuosittain, erityisesti mikäli koira tapaa paljon muita koiria. Monissa tapahtumissa, koulutuksissa ja koirahoitoloissa vaaditaan voimassa oleva kennelyskärokotus muiden rokotusten lisäksi.

Koiran rokotusohjelma on nähtävillä myös **Ruokaviraston verkkosivuilla**. On hyvä huomioida, että Kennelliiton alaisiin tapahtumiin vaaditaan tietyt rokotukset, joista on tiedotettu tarkemmin **Kennelliiton verkkosivuilla**. Myös ulkomaille matkustaessa pätevät omat säädökset, joista tarkemmin omassa osiossaan.

KOIRAN ROKOTUSOHJELMA

Annettava rokote	12 vko	16 vko	1 v	Tehoste
Nelosrokote: parvo, penikkatauti, tarttuva maksatulehdus, kennelyskä (kennelyskä 1 vuoden välein)		x	x	3 v. välein
Rabies		x	x	3 v. välein

Jotta koiran immuunijärjestelmä pystyisi reagoimaan rokottamiseen tehokkaasti, on koiran oltava terve. Ennen rokotusta on syytä varmistua, ettei koiralla ole sisäloisia, jotka voisivat heikentää rokotteen tehoa. Pentu matolääkittää kasvattajan luona säännöllisesti. Koiralle voidaan antaa matolääkitys 1–2 viikkoa ennen rokottamista. Vaihtoehtoisesti koiran ulostenäyte tutkitaan ennen rokotuksia matolääkityksen tarpeen varmistamiseksi. Tällöin koira madotetaan vain, jos sillä on sisäloisia. Jälkimmäinen tapa vastaa viimeisimpiä suosituksia, koska sen avulla vältetään turha madottaminen ja sisäloisten kehittyminen vastustuskykyiseksi nykyisille matolääkkeille.

Penikkatauti on virustauti, joka leviää herkästi pisaratartuntana. Se voi myös tarttua emosta pentuihin kantoaikana.

Tyypillisiä oireita ovat kuume, yskä, silmä- ja sierainvuoto ja ripuli, sekä myöhemmin keskushermosto-oireet, kuten epileptiset kohtaukset ja sokeus. Tauti on invalidisoiva ja johtaa usein koiran lopettamiseen tai kuolemaan.

Tarttuva maksatulehdus on virustauti, joka on nykyisin harvinainen rokottamisen yleistyttyä. Rokottamattomille pennuille tauti on hengenvaarallinen. Tartunta leviää pisaratartuntana syljen, ulosteen ja virtsan välityksellä. Tyypillisiä oireita ovat kuume, keskushermosto-oireet, keltaiset limakalvot, turvotukset ympäri kehoa, oksentelu ja ripuli.

Parvovirus aiheuttaa ripulin, joka voi olla niin raju, että se voi lyhyessäkin ajassa johtaa pennun kuivumiseen ja nestehukkaan menehtymiseen. Tyypillisiä oireita ovat verinen vesiripuli, oksentelu ja kuume. Virus säilyy hyvin; se on resistenssi erilaisissa ympäristöissä, ja tartuntaa on siksi vaikea estää muutoin kuin rokottamalla. Suomessa tautia esiintyy jatkuvasti paikallisesti.

Raivotauti eli vesikauhu on rabiesviruksen aiheuttama vakava keskushermostotauti, joka johtaa eläimen kuolemaan. Raivotauti voi tarttua kaikkiin nisäkkäisiin, myös ihmiseen. Tartunnan saanut eläin voi levittää tautia syljen välityksellä esimerkiksi pureman kautta, tai jos sylkeä pääsee rikkoutuneelle iholle. Vaikka Suomi on ollut rabiesvapaa maa vuodesta 1991, on rabiasta todettu Suomessa edellisen kerran vuonna 2007 Intiasta tuodulla koiranpennulla.

Tautia esiintyy Suomen lähialueilla Venäjällä etupäässä viljeissä koiraeläimissä. Euroopassa raivotautia esiintyy myös monissa Itä-Euroopan maissa. Tautia levittävät pääasiassa petoeläimet, kuten kettu, supikoira, susi ja mäyrä, jonka vuoksi erityisesti metsästyskoirat kuuluvat riskiryhmään.

Kennelyskä eli parainfluenssavirus-infektio on helposti tarttuva hengitystieinfektio, joka on kuitenkin harvoin vaarallinen terveille koiralle. Kennelyskää esiintyy säännöllisesti myös Suomessa ja se leviää erityisen helposti ta-

pahtumissa, joissa on paljon koiria. Tyypillisiä oireita ovat voimakas kuiva yskä, sierainvuoto, väsymys ja joskus kuumailu. Yleensä oireet helpottavat itsestään parissa viikossa ja tärkein hoitomuoto onkin lepo.

Koira on pidettävä erossa muista koirista oireilun ajan sekä mieluusti pari viikkoa sen jälkeen. Joskus tauti voi kuitenkin edetä keuhkokuumeeksi, joka vaatii antibiootteja ja vakavissa tapauksissa jopa sairaalahoitoa. Vuosittain annettava kennelyskärokote ei anna täydellistä suojaa tartunnalta, mutta lieventää huomattavasti taudin oireita.

Borrelioosi on puutiaisten levittämä bakteeritulehdus. Taudin esiintymisestä Suomessa ei ole tilastotietoa, koska siitä ei ole lakisääteistä velvoitetta ilmoittaa viranomaisille. Tautia esiintyy kaikissa Euroopan maissa, Pohjois-Amerikassa ja Aasiassa, sekä ylipäänsä alueilla joilla elää puutiaisia. Saatavilla oleva rokote on todettu turvalliseksi, mutta sen tehosta borrelioosia vastaan on vain vähän tutkimustietoa. Alueilla, joilla borrelioosia esiintyy runsaasti, se voi kuitenkin vähentää sairastusmisriskiä. Rokotteen lisäksi suositellaan päivittäistä puutiaistarkastusta sekä puutiaisten ennaltaehkäisyyn tarkoitettuja valmisteita.

LEMMIKIN KANSSA ULKOMAILLE

Ulkomaille matkustettaessa on hyvä varautua matkaan hyvissä ajoin ja olla tarvittaessa yhteydessä omaan eläinlääkäriin. **Muista ottaa selvää sekä kohde- että kotimaan tuontimääräyksistä.** Suomen koiria koskevat tuontimääräykset löytyvät Ruokaviraston verkkosivuilta.

Yleisiin matkustusvaatimuksiin kuuluvat EU:n lemmikkieläinpassi, tunnistusmerkintä sekä voimassa oleva raivotautirokotus. Jotkin maat voivat lisäksi vaatia mm. rabiehvasta-ainemäärityksen verinäytteenä tai eläinlääkärin kirjallisen merkinnän terveystarkastuksesta ennen matkaa. Lemmikkieläinpassi voidaan kirjoittaa ensimmäisen rabiehvakotuksen yhteydessä, joten mikäli suunnitelmassa on matkustaa koiran kanssa, voit mainita asiasta rokotuskäyn-

tiä varatessasi. Jos kyseessä on koiran ensimmäinen raivotautirokotus, tai edellinen rokotus on ehtinyt vanhentua, astuu raivotautirokotus voimaan vasta 21 vuorokauden kuluttua. Tämä on hyvä huomioida mahdollisen matkan ajankohtaa suunniteltaessa.

Muutamia maita lukuun ottamatta vaaditaan Suomeen palaavilta lemmikeiltä matolääkitys ekinokokkoosia aiheuttavia heisimatoja vastaan. Lääke annetaan 1–5 päivää ennen Suomeen tuloa ja paikallinen eläinlääkäri kirjoittaa siitä merkinnän passiin. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää niin kutsuttua 28 päivän sääntöä. Tällöin koira saa matolääkkeen eläinlääkärin vastaanotolla kahdesti 28 päivän aikana ennen matkaa, jonka jälkeen madotus uusitaan enintään 28 päivän välein. Koiralle, joka matkustaa usein, voidaan antaa matolääkitys eläinlääkärissä jatkuvasti 28 päivän välein, jolloin ekinokokki-lääkitys pysyy voimassa.

Pakollisten matkustusvaatimusten lisäksi on hyvä ottaa huomioon muutamia seikkoja lemmikin oman turvallisuuden kannalta:

Leptospiroosirokotetta suositellaan koirille, jotka matkustavat maihin, joissa tartunta on yleinen. Leptospiroosia esiintyy lämpimillä ja kosteilla alueilla, mutta myös Suomen lähialueilla mm. Baltian maissa. Leptospiroosi on vakava kuumetauti, joka voi tarttua koirasta myös ihmiseen aiheuttaen vakavan influenssaa muistuttavan kuumetaudin. Rokote annetaan ennen matkaa kahdesti 2–4 viikon välein ja sen jälkeen tehosterokotus vuosittain.

Loishäädöstä on hyvä huolehtia erityisesti lämpimissä maissa matkustettaessa. Tehokas ulkoloiskarkote on tarpeen, sillä erityisesti lämpimissä maissa punkit ja sääsket voivat levittää useita eri tauteja, kuten leishmaniaa, borrelioosia ja sydänmatoa. Useimmat punkkikarkotteet pitävät myös kirput loitolla. Keskustele eläinlääkärisi kanssa, millaisia loislääkkeitä kohdemaassa tarvitaan.

Liikunta

Aikuinen vehnä- ja kerrynterrieri tarvitsee reilusti liikuntaa päivittäin. Pentu sitä vastoin ei tarvitse pitkiä lenkkejä. Lenkin pituuden sijasta kannattaa keskittyä muihin asioihin, kuten uusiin paikkoihin ja asioihin tutustumiseen sekä hihnassa ja vapaana olemiseen.

Pennun liikunnan määrä tulee olla suhteessa sen jaksamiin, pidempiä lenkkejä suositellaan tehtäväksi vasta sen jälkeen kun pentu on yli puolivuotias. Pentukoira on luus-toltaan ja niveliltään vielä hyvin kehittymätön. Liiallinen rasitus pentuiässä voi aiheuttaa vammoja ja ontumisia, jotka pahimmassa tapauksessa voivat olla pitkäaikaisiakin vaivoja.

Vapaana ulkoilu ja itsenäinen ympäristöön tutustuminen on pennulle hyödyllistä. On kuitenkin muistettava huolehtia siitä, että ulkoiluympäristö on pennulle turvallinen, sillä se ei osaa vielä itse varoa vaaran paikkoja tai totella omistajan käskyjä. Ei siis kannata pitää pentua vapaana teiden tai muiden vaarallisten paikkojen läheisyydessä.

Jos on mahdollista, kannattaa pennulle tarjota myös mahdollisuus leikkiin toisten pentujen kanssa. Leikkikaveria valitessa kannattaa huomioida se, että kaverukset olisivat mahdollisimman tasaveroisia. Pentupaineja järjestetään esimerkiksi lemmikkitarvikeliikkeissä ja koirakouluissa, näissä on usein paikalla myös osaavia henkilöitä, jotka tekevät keskenään tasapainoiset leikkiryhmät. Leikistä innostunut pentu ei välttämättä malta antaa periksi väsymykselle, jolloin se rasittuu liikaa. Omistajan vastuulla onkin huolehtia siitä, että kun pentu näyttää väsymyksen merkkejä, on leikki lopetettava.

Yhtä tärkeää kuin pennun opettaminen vapaana olemiseen, on totuttaa se kaulapantaan ja taluttimeen. Totuttaminen kannattaa tehdä vähitellen ja niin, että pennulle jää harjoituksista hyvä mieli. Ulkoilua varten tulee pennulle hankkia sopiva hihna ja kaulapanta tai valjaat. Hihnan tulisi aluksi olla kevyt, jolloin hihnäkäyttämisen opettelu on miellyttävää, eikä häiritse pentua millään tavalla. Pituudeltaan hihnan tulisi olla sellainen, että pennun on mahdollista päästä syrjemmälle tarpeilleen, mutta sitä on kuitenkin helppo hallita ohitustilanteissa tai muutoin vilkkaassa ympäristössä. Tavallisen hihnan lisäksi on olemassa myös esimerkiksi kelataluttimia, mutta hihnäkäytöksen opetteluun tavallinen hihna on sopivin vaihtoehto. Kelatalutin voi olla kuitenkin myöhemmin hyödyllinen, koska se sallii koiralle enemmän liikkumavapautta.

Alkuun pennulle kannattaa pennulle hankkia säädettävä ja kevyt, helposti kiinnitettävä panta. Säädettävyys pidentää pannan käyttöikä, keveys tekee siitä tarpeeksi huomattoman pennulle ja helppo kiinnitettävyys tekee käytön mukavaksi ja nopeaksi esimerkiksi sisäsiisteyden opetteluun, jolloin ulos täytyy joskus lähteä nopeastikin. Valjaatkin soveltuvat pennun ulkoiluun ja ne ovat monesti lempeämmät koiran keholle, varsinkin jos pentu ei vielä hahmota hihnan rajoittavuutta.

Varusteiden hankinnassa on myös tärkeää huomioida, että ne ovat omistajalle helppoja käyttää ja mukavia

pennulle. Lemmikkitarvikeliikkeiden myyjät osaavat auttaa sopivan taluttimen, pannan tai valjaiden valinnassa.

Koirat, varsinkin pohjavillattomat, voivat kärsiä ihmisten tavoin kylmyydestä. Toki koirien kylmänsietokyky on meidän ihmisten tavoin hyvin yksilöllistä. Vallitsevat sääolosuhteet määrittelevät varmasti tarvitseeko koiraa pukea. Varsinkin Suomessa vaihtelevissa sääoloissa voi harkita myös koiran ylle heijastinliivi, sadetakki tai lämpöhaalari. Koirille onkin olemassa monenlaisia käytännöllisiä vaatteita aina heijastavista liiveistä talvitakkeihin sekä muihin säältä suojaaviin tuotteisiin. Koirien puettaessa esimerkiksi mantteliin tai sadetakkiiin on hyvä kiinnittää huomioita koiran liikkuvuuden varmistamiseen. Joissain tilanteissa myös koiran tassut saattavat tarvita suojaamista, esimerkiksi poikkeuksellisen kovilla pakkasilla tai hellepäivinä tulikuimalta asfaltilta.

Perusasioiden opettaminen ja kouluttaminen koiralle on hauskaa ja palkitsevaa puuhaa teille molemmille. On hyvin tärkeää aloittaa koiranpennun kasvatus ja koulutus mahdollisimman varhain, jotta perusasiat ovat kunnossa ennen kuin pentu kasvaa aikuiseksi. Kouluttaminen ja harjoittelu on mahtava tapa viettää aikaa yhdessä koiranpennun kanssa, tavoitteena saada koiranpentu haluamaan samoja asioita kuin ihminenkin. Se voi olla myös superhauskaa yhdessä touhuamista!

Kasvatus ja koulutus

Pennun kouluttaminen yhteiskuntakelpoiseksi ja mukavaksi kaveriksi on koiran elämän ja yhteiselön sujumisen kannalta tärkeä tehtävä. Pentu oppii koko ajan, koulutettiin sitä tietoisesti tai ei.

SOSIAALISTAMINEN

Koiranpennun sosiaalistumisen herkkyyskausi alkaa noin neljän viikon iässä ja jatkuu noin 14 viikon ikään asti. Sosiaalistumiskauden aikana pentu tottuu uusiin asioihin poikkeuksellisen nopeasti. Tätä ajanjaksoa siis kannattaa ja pitää hyödyntää. Tämän ajan kokemukset vaikuttavat oleellisesti pennun kehitykseen ja suhtautumiseen ympäristöönsä. Kasvattajan luona pentu saa mahdollisimman paljon kokemuksia perhe-elämästä, mahdollisesti lapsista tai toisista kotieläimistä, sellaisista asioista ja ympäristöistä, joissa pentu tulee luovutuksen jälkeen elämään.

Sosiaalistaminen vaatii aikaa ja kekseliäisyyttäkin, mutta siihen käytetty aika ja vaiva ovat sen arvoisia. Sosiaalistamisen tarkoituksena on luoda pennulle positiivisia kokemuksia uusista paikoista, asioista ja tilanteista. **Tarkoituksena on saada pentu luottavaiseksi ja rennoksi, joten tilanteista pitää tehdä pennulle mahdollisimman helppoja.** Jos pentua selvästi jännittää, helpota tilannetta ja vaikeuta pikkuhiljaa pennun rentoutuessa. Uusiin tilanteisiin tutustuminen on pennulle rankkaa, joten älä ylläritä pentua liialla sosiaalistamisella yhdellä kertaa. Sosiaalistamiseen kuuluu muun muassa tutustuminen toisiin luotettaviin koiriin, eri eläinlajeihin, eri ikäisiin ihmisiin, eri kulkuneuvoihin ja erilaisiin paikkoihin.

Vaikka varsinainen sosiaalistumiskausi päättyy muutaman kuukauden iässä, sosiaalistamisharjoituksia kannattaa silti jatkaa ainakin noin vuoden ikään saakka. Näin jo opittuja, hyviä kokemuksia ylläpidetään ja koiran elämänlaatu paranee. Kun koiralla on paljon hyviä kokemuksia, eivät vanhemmallakaan iällä tulleet uudet asiat muodostu koiralle ahdistaviksi tai pelottaviksi ja elämä koiran kanssa on omistajalle miellyttävämpää.

YKSILOLO

Pentu ei osaa luonnostaan olla yksin, vaan se tulee opettaa yksinoloon vähitellen. Yksinolon opettelu kannattaa aloittaa heti pennun tullessa uuteen kotiin. Kun harjoitellaan yksinolemista, pennun tulisi aina olla väsynyt. Näin se nukahdaa helpommin ja oppii rauhoittumaan yksinollessaan.

Harjoittelua helpottaa, jos omistaja voisi pitää vapaata hetken aikaa pennun tullessa uuteen kotiin. Aluksi pentu jätetään yksin vain hetkeksi ja aikaa pidennetään vähän kerrallaan. Yksinolon on tarkoitus olla koiralle miellyttävää, ja harjoitusten tavoitteena on tehdä koiralle yksin kotiin jäämisestä rauhallinen tilanne. Ensimmäisten harjoituskertojen keston tulee olla erittäin lyhyt, vain muutama sekunti. Jos pentu pysyy rauhallisena, aikaa voidaan pidentää. Jos pentu alkaa haukkua tai itkeä, harjoitus on ollut sille liian haastava ja seuraavan harjoituksen tulee olla helpompi. Harjoitukset kannattaa tehdä useamman kerran päivässä ja

ajoittaa pennun lepohetkiin esimerkiksi ulkoilu- ja leikki-tuokioiden jälkeen. Pikkupentuhan tarvitsee runsaasti unta, joten hyödynnä tätä harjoittelussa.

Pentu jää usein parhaiten yksin johonkin rajattuun tilaan, mikä voi olla järkevintä jo tuhojen välttämiseksi. Häkkiin koiraa ei tule jättää; se on eläinsuojelulain vastaista. Helppointa on rajata pennulle esimerkiksi yksi huone tai portilla tila, jossa ei ole mitään tuhottavaa.

AUTOSSA MATKUSTAMINEN

Autossa matkustaminen on osa monen koiran arkea. Turvallisinta on hankkia koiralle häkki automatkan ajaksi. Pienemmässä tilassa pentu kokee usein olonsa myös rauhallisemmaksi. Koiraa voi pitää turvavöissä, mutta pienen pennun opettaminen häkkiin käy helpommin. Autossa vapaana oleva koira on turvallisuusriski tapaturman sattuessa.

Pennut voivat kärsiä aluksi matkapahoinvoinnista, koska niiden tasapainoelin ei ole vielä tarpeeksi kehittynyt. Autossa matkustamista kannattaa harjoitella ensin lyhyillä matkoilla. Aluksi kannattaa autoilla joka kerran pennun mielestä kivaan paikkaan, jotta se yhdistää autolla matkustamisen ja mukavan tekemisen.

Älä koskaan jätä koiraasi aurinkoisella tai lämpimällä säällä autoon. Vaikka lämpötilat eivät olisi kovin korkeita

aurionpaiste nostaa auton sisälämpötilan nopeasti hyvin korkeaksi.

LUOKSETULO

Varma luoksetulo on koiran henkivakuutus. Luoksetulon pitää olla koiralle mukavaa, jotta se tottelee käskyä hyvin. **Luoksetulon pitäisi toimia missä ja milloin vain, vaikka vieressä olisi muita koiria tai kiinnostavia hajuja.**

Luoksetulon harjoitteluun kannattaa panostaa heti pentuaikana. Luoksetulon harjoittelu on mukavaa, vaikka harjoittelu myös väsyttää koiraa. Ensimmäiset luoksetuloharjoitukset on helpointa tehdä kahden ihmisen voimin. Toinen pitää pennusta kiinni, toinen juoksee pennun luota pois ja kutsuu sitä nimeltä. Kun pentu yrittää pyristellä juoksevan ihmisen perään, päästetään se irti. Kun se alkaa juosta täysillä kauempana olevan ihmisen luokse, sanotaan sille käskysana, esimerkiksi ”tänne” tai ”tule”, minkä jälkeen pentu palkataan. Käskysana sanotaan vain kerran. Muuten koira oppii siihen, että käskyjä tulee, mutta ne eivät tarkoita sille mitään. Käskysanaa ei kannata käyttää turhaan. Pentua ei kannata kutsua luokse, jos tietää, ettei se halua tulla luokse esimerkiksi nähtyään toisen koiran tai jotakin muuta kiinnostavaa. Houkuttele koiraa tällöin muilla keinoin. Palkkaa koira aina luoksetulosta.

Tärkeää on, ettei koiralle tapahdu mitään tylsää luoksetulon jälkeen, esimerkiksi hihnaan kytkemistä. Koira yhdistää hihnaan kytkemisen ja luoksetulon nopeasti eikä enää halua tulla luokse. Koiran juostessa vapaana kannattaa tehdä monia luoksetuloharjoituksia, kytkemättä koiraa kiinni. On hyvä harjoitella ensin paikassa, jossa on vähän häiriötekijöitä eli valita rauhallinen ympäristö harjoitteluun. Häiriöitä lisätään pikku hiljaa enemmän ja enemmän.

Jos harjoitus epäonnistuu, eikä koira tulekaan luo, älä rankaise koiraa vaan helpota harjoitusta. Muista palkata runsaasti seuraava suoritus. Luoksetulossa moni leikkiä rakastava pentu palkkaantuu paremmin lellulla ja leikkimistuokiolla kuin namipalkasta. Jos käytät namipalkkaa, sen tulisi olla koiran suurta herkkua, kuten muussakin koulutuksessa.

Harjoitushetkiä kannattaa pitää useita päivän mittaan ja vain muutamia toistoja kerrallaan.

TOTUTTAMINEN HOITOTOIMENPITEISIIN JA KÄSITTELYYN

Pentu kannattaa totuttaa hoitotoimenpiteisiin heti pennun tultua kotiin. Ihmisen kosketuksen ja käsittelyn on oltava pennulle mukava ja miellyttävä kokemus. **Käsitle koiraa varmoin ottein:** aluksi on tärkeää, että pentu oppii luottamaan sinuun vaikka pidätkin tassusta tai kuonosta kiinni.

Aloita totuttaminen siitä, että jo pienestä hoitotoimenpiteestä; esimerkiksi pelkkä koskeminen korvaan tai suuhun, tuo namin. Totuta pentu jokaiseen hoitotoimenpiteeseen erikseen, jotta kynsien leikkaus, hampaiden pesu, korvien ja silmien tarkistaminen jne ovat kaikki koiralle mukavia, ja jokaisesta toimenpiteestä tulee pennulle aluksi paljon palkkaa oikeaan aikaan.

Tavoite on, että koira tulisi toimenpiteisiin vapaaehtoisesti. Pentu saattaa kuitenkin yrittää rimpuilla jossakin vaiheessa vastaan, mutta näissä tilanteissa omistajan tehtävä ei ole luovuttaa, vaan toimenpide on suoritettava loppuun saakka. Toimenpiteisiin ei tulisi liittyä minkäänlaisia kivun tunteita, ettei koira opi niitä pelkäämään. Tee toimenpiteet mieluiten pienissä osissa, jotta koira ei turhaudu ja tuskastu, vaan saat luotua hoitotoimenpiteestä miellyttävän kokemuksen.

Hoitotoimenpiteiden suorittamista saattaa helpottaa, jos pentu on tukevalla pöydällä tai omistajan sylissä tai jalkojen välissä omistajan istuessa lattialla. Hyvä keino pennun rauhoittamiseksi on silittelä ja rauhoitella koiraa esimerkiksi kylkimakuulla. Tärkeintä on, että pentu oppii luottamaan sitä hoitavaan ihmiseen ja hoitotoimenpiteet olisivat mahdollisimman helppoja ja mukavia sekä omistajalle että koiralle. Mukavat hoitohetket rakentavat pennun ja omistajan välistä hyvää ja luottamuksellista suhdetta.

Hoitotoimenpiteet

Kerryn- ja vehnäterrierin turkinhoito vaatii omistajalta kärsivällisyyttä ja ajankäyttöä. Jotta turkki ja iho pysyisivät hyväkuntoisina, tulee turkkia kammata viikoittain ja pitää se takuttomana.

Turkinhoitovälineet voidaan valita yksilöllisesti sen mukaan, mitkä tuntuvat toimivilta oman koiran turkille. Yleensä **harvapiikkinen teräskampa ja karsta** ovat toimiva yhdistelmä, jolla pystytään selvittämään turkki aina tyvestä asti. Irtokarvat jäävät usein turkin joukkoon ja aiheuttavat takkuuntumista.

Vaikka nuorella koiralla turkkia ei välttämättä vielä ole paljoa hoidettavana, kannattaa se kammata pari kertaa viikossa. Samalla koiraa totutetaan myös pöydällä, liukumattomalla alustalla olemiseen. Ahkera totuttaminen ja pennun palkitseminen hoitotoimenpiteiden yhteydessä näkyy myönteisesti myöhemmin koiran hyvänä käytöksenä esimerkiksi trimmauksen ja eläinlääkärikäyntien yhteydessä.

Pentuiässä koira kannattaa pestä **miedolla shampoolla ja hoitoaineella** silloin tällöin, jotta pentu tottuu myös pesemiseen. Pentu kannattaa trimmauttaa ensimmäisen kerran noin neljän kuukauden iässä. Trimmausta ennen se tulee kammata huolellisesti takuttomaksi, sitten pestä ja antaa turkin kuivua pesun jälkeen.

Pentu kannattaa myös **totuttaa hiusten-/turkinkuivaajaan**. Trimmaamoissa koirat usein kuivataan pesun jälkeen ja pennun on hyvä olla tuttu kovaäänisen kuivaajan kanssa. Kuiva turkki on hyvä vielä käydä kampaamalla

läpi trimmausta varten. Kerry tulisi trimmata vähintään 5–6 kertaa vuodessa ja vehnä 4–5 kertaa vuodessa.

Runsasturkkisten koirien korvakäytäviin saattaa kasvaa reilummin karvaa kuin muilla roduilla. Omistajan kannattaa **totuttaa pentu korvakarvojen nyppimiseen**. Korvat kannattaa tarkistaa hoitotoimenpiteiden yhteydessä ja mikäli korvaan on kasvanut reilusti karvaa, voi niitä nyppiä sormin vähän kerrallaan. Terve korva ei punoita, haise tai eritä mustaa ainetta.

Pentu kannattaa **totuttaa myös hampaiden harjaamiseen** pikkuhiljaa ja vaihe kerrallaan. Säännöllisten pesujen yhteydessä on hyvä tarkastaa suun kunto ja terveys. Erityisesti suun kuntoa kannattaa tarkkailla maitohampaiden vaihtuessa noin 4–7 kuukauden iässä. Hampaiden vaihtuminen voi aiheuttaa pennulle suun kipeytymistä, joka taas voi vaikuttaa ruokahaluun ja leikkimisintoon.

Kynnet leikataan pentuiässä säännöllisesti kerran viikossa. Aikuisilla koirilla kynsien kasvunopeus vaihtelee, mutta yleensä hyvä leikkausväli on kaksi viikkoa. Tässäkin hidas totuttaminen toimenpiteeseen ja pennun ahkera palkkaaminen rennosta käytöksestä vievät kohti helppoa kynsienleikkausta tulevaisuudessa. Säännöllisestä kynsienleikkauksesta kannattaa huolehtia, sillä siten kynsien lisäksi myös kynnen sisällä oleva ydin pysyy lyhyenä.

Harrastukset ja koiran aktivointi

Koirat nauttivat yhdessäolosta omistajiensa kanssa ja kaipaavat yhteistä tekemistä ja aktivointia. Mahdollisuudet koiran kanssa harrastamiseen ovat rajattomat. Koiraharrastusten laajasta kirjosta löytyy aivan varmasti kaikille sopiva tapa toteuttaa itseään, saada uusia tuttavuuksia ja nauttia kivasta yhdessä tekemisestä parhaan ystävän kanssa

KOIRAN AKTIVOINTI

Kaikenlainen positiivinen aktivointi on koiralle hyväksi. Se pääsee näin käyttämään päätänsä ja onnistumaan. Aktivoinnin tulee olla hauskaa ja siinä tulee käyttää positiivista kouluttamista. Koiran aktivoimiseksi riittää lyhytkin aika, esimerkiksi 10–15 minuuttia. Aktivointi ja uusien asioiden opettaminen toimii koiralle myös väsytystaktiikkana liikunnan lisäksi. Koira väsyä aktivoinnista helpommin kuin lenkkeillessä.

Koiran aktivoimiseen kotona on useita keinoja. **Ruuan etsimisleikit** ovat koiralle mukavaa aktivointia. Esimerkiksi namien piilotus ympäri kotia on nopea tapa saada koiralle lisää tekemistä arjen keskelle. Koirille on kehitetty runsaasti erilaisia aktivointipalloja ja -pelejä, joista niiden tulee keksiä, miten saada herkut ulos tassuja ja kuonoa käyttämällä. Täyskumisten virikelelujen sisälle voidaan pakastaa esimerkiksi koiran märkäruokaa tai muita herkuja, josta koira voi nuolla ja nakertaa ruokaa hiljalleen. Jollakin aterialla voidaan koiran ruokinta hoitaa kokonaan aktivointilelun avulla.

Nuuskiminen ja ongelmanratkaisutehtävät väsyttävät koira henkisesti ja usein myös rauhoittavat koira. Koira, joka ei voi toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten ruuan "saalistaminen" tai nenätyöskentely, saattaa turhautua ja stressaantua.

Myös **koiran kanssa leikkiminen** on koiralle aktivointia – se jäljittelee metsästyskäytöksen osia. Leikkiessään koira saalistaa ja retuuttaa lelua. Lelua voidaan repiä koiran kanssa tai heitellä sitä. Kerryn- ja vehnäterrierit tykkäävät usein lelujen repimisestä, riepottamisesta ja vetoleikeistä omistajan kanssa. Pallojen heittäminen ja vetoleikit voivat nostaa koiran viretilaa ja liiallisesti tehtynä aiheuttaa koiralle runsaasti stressiä. Tämän vuoksi koiran kanssa kannattaa leikkiä monipuolisesti ja välttää pelkkää pallon heittämistä.

Muiden koirien kanssa leikkiminen on yhtäläillä hyvää aktivointia koiralle. Pennun kanssa kannattaa olla tarkkana, millaisen koiran kanssa sen päästää leikkimään, ettei sille tule huonoja kokemuksia liian dominoivasta tai aggressiivisestä koirasta.

HARRASTUKSET

Koiran kanssa harrastaminen lisää omistajan ja koiran yhteenkuuluvuutta. Tämän vuoksi harrastukset ovat hyödyksi niin koiralle kuin omistajallekin. Koira oppii harrastuksissa perustaitoja ja se saa monipuolisia virikkeitä taitojen oppimisesta. Kun omistajan ja koiran yhteistyö toimii, on myös arki helpompaa tottelevaisen koiran kanssa.

Eri koiraharrastuslajeja on paljon, ja jokainen koirakko löytää varmasti oman lajinsa. **Pennun kanssa kannattaa aloittaa perustottelevaisuudesta.** Erilaisia tottelevaisuus-

ja pentukurssseja järjestävät harrastusseurat ja yksityiset koirakoulut ympäri Suomea.

Muita harrastuslajeja ovat mm. **agility**, jossa koira opetetaan suorittamaan esterata ohjaajan kanssa, **erilaiset jäljestyslajit**, jolloin koira opetetaan seuraamaan ihmisen tai eläimen jälkeä ja tottelevaisuuskoulutus eli **toko**, jossa koiralle opetetaan esimerkiksi seuraamista ja erilaisia noutoliikkeitä. **Nosework** on laji, jossa koirat etsivät ennakkolta määriteltyjä piilotettuja hajuja laatikoista tai erilaisista tiloista tai ympäristöistä. Nosework soveltuu erinomaisesti myös kotona tapahtuvaksi, nenäkäyttöä tukevaksi aktivoinniksi, mutta halutessaan voi tähdätä myös kisatasolle.

Tottelevaisuuslajeja on tokon lisäksi monenlaisia: **koirantanssi**, jossa koirakko esittää koreografian musiikin tahdisa; **rallytoko**, jossa koirakko suorittaa erilaisia tottelevaisuustehtäviä, temppeuja ja esteitä radalla; **pelatuskoiralajit**, joissa koira opetetaan etsimään eksyneitä ihmisiä metsästä tai raunioista sekä **flyball**, jossa koirat kilpailevat viestijoukkueena hyppien esteiden yli vapauttamaan pallo ja tuomaan sen takaisin maaliin.

Kaikkia lajeja voi harrastella omaksi iloksi tai niissä voi kilpailla. Moni koirakko aloittaa pentuna harrastuksen perustottelevaisuuden kartuttamiseksi ja innostuu taitojen karttuessa myöhemmin kilpailemaankin.

Rotujen yhteinen historia

Irlantilaisilla talonpojilla, jotka olivat köyhiä ja joilla ei ollut oikeutta pitää hienoja ja arvokkaita metsästyskoiria, on vuosisatoja ollut koirinaan irlantilaisia terriereitä. Talonpojat tarvitsivat tällaisia ”jokapaikan” koiria lampaiden ja karjan kokoamiseen sekä rottien ja muiden tuhoeläinten kurissa pitämiseen, ne noutivat isännän ampuman riistan ja toimivat talonvahteina.

Rikkaat tilalliset eivät koskaan olleet kiinnostuneita neljästä irlantilaisesta terrieristä, joita on ollut olemassa jo ainakin parin vuosisadan ajan. Noiden terriereiden alkuperä on hämärän peitossa, sillä kirjallisia viittauksia näihin koiriin löytyy vasta 1800-luvun puolivälistä. Ikuiseksi arvoitukseksi jäänee, onko niiden esi-isä englantilainen black and tan -terrieri, joka oli tuotu Irlantiin vuosisatoja sitten vai onko vehnänvärinen terrieri punaisen ja sinisen sukulaisensa kantaisä? Viimeksi mainittua teoriaa tukee se, että useampi vuosikymmen sitten kerryntueisiin syntyi vehnänvärisiä pentuja.

Talonpoikien terrierit lisääntyivät lähinnä omatoimisesti ja ”jalostuksen perustana” olivat koirien kyky työskennellä ja taistella. Aikojen saatossa alueellisia eroja kuitenkin syntyi, ja 1800-luvulla pehmeäturkkinen vehnänvärinen terrieri oli tavallinen Irlannin eteläisissä maakunnissa kuten Munsterissa ja Corkissa. Karun vuoristoisessa Kerryn maakunnassa taas esiintyi runsaammin sinisen sävyisiä, pehmeäturkkisia terriereitä. Erään tarun mukaan niiden kerrotaan saaneen alkunsa, kun 1700-luvun lopulla venäläinen laiva haaksirikkoutui Tralee Bayn edustalla ja maihin ui tumma koira, joka sitten astui paikallisia vehnänvärisiä narttuja.

Kun kerrynterrieri julistettiin Irlannin tasavallan kansalliskoiraksi 1920-luvun taitteessa, siitä tuli Irlannissa varsin suosittu ja patrioottien maskotti. Lisäksi niitä käytettiin sen ajan suosituissa koiratappeluissa, ja ne osoittautuivatkin hyviksi taistelijoiksi. Kerrynterriereiden suosio sai aikaan sen, että niiden määrä kasvoi räjähdysmäisesti ja niinpä vuonna 1922, jolloin Irlannin Kennelklubi IKC ensi kertaa niitä rekisteröi, oli rekisteröintimäärä niinkin huikea kuin 649 kpl eli enemmän kuin mitään muuta rotua. Vuosien 1922 ja 1924 välillä peräti neljä eri klubia toimi kerryharrastuksen parissa ja järjesti mm. näyttelyitä ja metsästyskokeita kerryille.

Ensimmäisten klubien kesken kerrynterrierien nimestä taitettiin peistä; osa vastusti nimeä Kerry Blue Terrier sen perusteella, että rotu oli kehittynyt muissakin kuin Kerryn maakunnassa. Niinpä rotu tunnettiin vähän aikaa nimellä Irish Blue Terrier, mutta Kerry Blue Terrier jäi kuitenkin voimaan, kun Englannin Kennel Club jatkoi sen käyttöä. Englantilaiset ihastuivat kerrynterrieriin vuoden 1916 Killarneyn näyttelyssä. He näkivät mahdollisuksiensa avautuvan, jos koirat trimmattaisiin kunnolla; IKC nimittäin aikanaan vastusti kerrynterrierin trimmausta.

Vehnäterrieri virallistettiin omaksi rodukseen viimeisenä irlantilaisista terriereistä. Tohtori G. J. Pierce perusti Irish Wheaten Terrier Clubin vuonna 1934 ja teki paljon työtä herra P. Blaken avustamana, jotta IKC tunnustaisi rodun. Tämä tapahtuikin kolme vuotta myöhemmin vuonna 1937, kun he alkoivat käyttää rodun nimenä Softcoated Wheaten Terrier nimen Irish Wheaten Terrier sijaan. Rodun suosio kasvoi nopeasti, mistä oli osoituksena näyttelyihin osallistujien huikea kasvu kahdeksassa vuodessa: kehässä oli vuonna 1936 yhdeksän vehnää ja vuonna 1944 määrä oli kasvanut 52 vehnään!

Vehnäterrieri osoitti olevansa myös todellinen työtätekevä terrieri saatuaan vuonna 1937 osallistumisosoikeuden terriereiden metsästyskokeisiin. Vehnät ottivat monia arvokkaita voittoja muiden nenän edestä, osoittamalla olevansa met-

sästävien terriereiden kermaa Irlannissa – vain muutama kerry pystyi antamaan vastusta vehnille.

Myös vehnien suhteen kysymys siitä, pitäisikö vehnä esittää kehässä trimmaamattomana vai trimmattuna oli pitkään kiistakapulana eri suuntauksien kannattajilla. Riita päättyi kuitenkin kompromissiin ja niinpä vehnä tulisi esittää siistittynä.

Rotujemme virallistamisen jälkeen ne ovat valloittaneet maailmaa ja niillä on ihailijoita maailman joka kolkassa. Ja miksipä eivät olisi – ovathan ne koirina lähes täydellisiä!

Kerry- ja vehnä-terrierikerho ry

Kerry- ja vehnäterrierikerho perustettiin 3.12.1974. Perustavassa kokouksessa oli paikalla 23 aktiivista harrastajaa, joiden keskuudessa oli jo pitkään mietitty oman yhteisen yhdistyksen perustamista.

Tuolloin kerryn- ja vehnäterrierien asiat hoidettiin Suomen Terrieriklubi ry:ssä, joka useimpien terrierirotujen rotujärjestönä ei voinut tyydyttävästi paneutua kaikkien rotujen ongelmiin, erityisesti jalostukseen liittyviin asioihin. Rotua harrastavan yhdistyksen oli helpompi pitää yhteyttä rotujen harrastajiin ja kasvattajiin. Kerrynterrierit ja vehnäterrierit olivat vielä 1970-luvun alkupuolella varsin harvalukuisia ja koska rotujen historia sulautui yhteen, oli järkevää perustaa yhteinen yhdistys.

Ensimmäisenä toimintavuotenaan kerho alkoi julkaista K&V -lehteä. Lehden painoasu oli alussa vaatimaton, mutta sisältö on kautta vuosien säilynyt samantyyppisenä. Alusta

alkaen on mukana ollut niin valiomainoksia kuin asiantuntijakirjoituksiakin, nykyisin myös harrastajien omia kirjoituksia.

Vuonna 1989 Kerry- ja vehnäterrierikerho muuttui rotua harrastavasta yhdistyksestä rotujärjestöksi. Käytännössä tämä toi kerhon toimintaan vain pieniä muutoksia. Suurimpina oli jalostusasioiden ja tuomarikoulutuksen siirtyminen kokonaan pois Suomen Terrieriklubilta oman kerhomme vastuulle.

Yhteydenpito Terrieriklubiin (nyk. Suomen Terrierijärjestö Ry) ei kuitenkaan katkennut kokonaan; mahdollisuuksien mukaan pyritään tekemään yhteistyötä erikoisnäyttelyitä järjestettäessä ja ovathan kerryt ja vehnät osallistuneet jokavuotiseen TerriEri-erikoisnäyttelyyn aina tähän saakka.

Ihmisethän tekevät yhdistyksen ja ilman vuodesta toiseen aktiivisesti toimivia jäseniä Kerry- ja vehnäterrierikerhoon ei toimisi. Monet kerhomme aktiivisimmat jäsenet ovat olleet mukana vuosikausia, jotkut perustamisesta saakka. He ovat käyttäneet lukemattomia tunteja kerhomme hyväksi, kuka puheenjohtajana, sihteerinä, lehden päätoimittajana tai muissa tehtävissä.

Toivottavasti myös tulevina vuosina kerhossamme riittää innokkaita jäseniä ja voimahahmoja, jotta näiden ihanien rotujen rotujärjestö olisi toimiva ja vastaisi haasteisiin, joita nykymaailma tuo tullessaan.

Lähde: Kerry- ja vehnäterrierikerho Ry:n Käsikirja 1995 / Kirsi Hallstén

© Kerry- ja vehnäterrierikerho ry 2021